

Київський муніципальний академічний театр опери і балету для дітей та юнацтва

Вистава «Король Дроздобород»

Ю. Шевченка, Б. Стельмаха

Сергій Васильєв:

Про ексклюзивність «Короля Дроздоборода» у Київському муніципальному театрі опери і балету для дітей та юнацтва подбав композитор Юрій Шевченко, який проникливо продовжує стратегію створення творів для ранкового репертуару музичних театрів і, здається, судячи за кількістю написаних опер та балетів на казкові сюжети, є вже монополістом у цій царині. Варто принагідно відзначити й дбайливість відомого автора – визнаний український лідер музики для вистав драматичних та лялькових театрів, він колись вже вдало, «пекторально» [мається на увазі театральна премія «Київська Пектораль», одержана цією виставою – прим. ред.], оформив «Примхливе кохання Дроздоборода» у Київському Молодому театрі (тепер цю п'єсу Богдана Стельмаха за мотивами казки братів Грімм у комплекті з музикою Юрія Шевченка грають ще в декількох театрах України). Тепер свої колишні напрацювання композитор розвинув у повноцінну оперу, виступивши разом і співавтором лібрето.

Втілюючи «Короля Дроздоборода», режисер Дмитро Тодорюк, здається, менше за все дбав про повчальну основу казки, у якій вередлива, розпещена принцеса отримує жорсткий урок від реальності і вимушено визнає, що навіть осіб царської крові насамперед прикрашає скромність і слухняність. Насправді, вистава Київського муніципального театру опери і балету для дітей та юнацтва – це святковий театральний балаган, оптимістичний лубок, безтурботна арлекінада. Важко, втім, говорити про особливу оригінальність постановника, який, додержуючись трохи ветхих традицій української опери, віддає перевагу фронтальним мізансценам і не пручається притаманній акторам музичного театру надто показній, штучній манері виконання.

Театр цього разу, як часом трапляється в Київському муніципальному театрі опери і балету для дітей та юнацтва, не поспушився на кошти для виготовлення декорацій та костюмів, що дозволило розвернутися сценографові та художниці костюмів Людмилі Нагорній. Вона вбрала придворних у «кондитерські» пишні сукні та камзоли ядучих кольорів, а Дроздоборода та його друзів – у ледь не клоунські, яскраві клаптеві наряди, що зробило з них не стільки веселу компанію розбишак, а радше скоморохів, блазнів. Утім, це цілком відповідає загальному постановочному задумові. На висоті, як завжди, композитор, який не пошкодував фантазії, аби наповнити оперу не лише аріями та дуетами, а виразними ансамблями і хоровими номерами, донести які до глядачів допомогли диригент Сергій Голубничий та хормейстер Анжела Масленнікова. Як у затилого постмодерніста, в партитурі Юрія Шевченка знову лунають смутно знайомі старі мелодії, але, якщо хтось з глядачів її наспівує якісь теми, виходячи з театру, то, треба вірити, що вони належать саме авторові музики цієї вистави. Принаймні, тут навряд чи трапиться конфуз, який стався у Національній опері України з балетом Юрія Шевченка «За двома зайцями», де найліпшою мелодію виявилася тема з однойменного фільму 1961 року, а її автора, Вадима Гомоляку, навіть не згадали у програмці.

Не буду виділяти когось індивідуально, лише констатую, що, чудово співаючи, виконавці не демонструють відповідну акторську майстерність. Почасти їхню схильність до штампів та перебільшень виправдовує загальний стиль вистави з її тяжінням до нарочитості, гіперболізації, блазнювання. Але, здається, щирість виконання взагалі не входить до чеснот трупі.

Загалом, виставу «Король Дроздобород» у Київському муніципальному театрі опери і балету для дітей та юнацтва важко віднести до сценічних перлів, але це достойна комерційна робота, у яку вкладено багато коштів та творчих зусиль.

Ганна Веселовська:

Сучасна дитяча опера – явище доволі рідкісне. І чи не єдиний композитор в Україні, який постійно займається створенням музичних творів для дитячої аудиторії, – це Юрій Шевченко. Однак зовсім не ексклюзивність діяльності Юрія Шевченка стала запорукою того, що його опера «Король Дроздобород» у постановці Київського муніципального академічного театру опери і балету для дітей та юнацтва потрапила до лонг-листа Всеукраїнського фестивалю-премії «ГРА». Йдеться про яскраву музичну виставу для дітей з оригінальним сценічним задумом та дотепним рішенням.

Сюжетну канву опери «Король Дроздобород» склала повчальна казка братів Грімм про вередливу принцесу. У простому переказі ця історія виглядає доволі банально, й не дуже зрозуміло, чим вона може зацікавити нинішніх дітей із гаджетами в руках. Очевидно, це добре розуміли постановники «Короля Дроздоборода», бо твір став для них приводом поговорити про сучасний соціум загалом. Відтак, у версії постановочної групи в складі диригента Сергія Голубничого, режисера Дмитра Тодорюка, художниці Людмили Нагорної, хормейстера Анжели Масленнікової, балетмейстера Сергія Кона вийшла іронічна фарсова вистава про сучасний консервативний політикум та неформальну молодь, яка не хоче жити за старими правилами.

Розуміння того, що сценічне втілення старої-старої казки повинно по-справжньому захопити і малого і старого, спонукало постановників використовувати різноманітні естетики, аби влучно і ёмко означувати характер подій. При цьому важливо, що диригент, режисер і художник уповні спиралися на еклектичність музики Юрія

КОРОЛЬ ДРОЗДОБОРОД

Шевченка, в якій є алюзії на мотиви та стилістичні прийоми різних композиторів XX століття: від Дебюссі до Шостаковича.

Приміром, у першому акті, де все відбувається у королівському палаці, сценічне оформлення та костюми виконані у «кислотній» та «золотій» гамах кольорів, на головах у дійових осіб – кумедні стилізовані, схожі на мочалки, перуки; пластика хору та солістів, які співають бадьорі пісеньки, нагадує рухи естрадних співаків радянських часів, а оркестр звучить нарочито бравурно й «металево». Таким чином, виникає пародійна візуально-акустична картинка примітивного й пихатого палацового світу, де всі маніричають й намагаються здаватися максимально впливовими. Король – недалекоглядний обмежений чоловіча, який не розуміє, що відбувається в його сім'ї, а не те, що в державі, придворні наскрізь брехливі й підступні, а вередлива поведінка принцеси – це відповідь лицемірному оточенню.

І зовсім іншою є акустично-візуальна картина другої дії, коли принцеса, яку силою видали заміж за дивного неформала-приблуду, опиняється в лісі. При цьому варто сказати, що введення протилежних «королівським» тем відбувається ще в першому акті, коли вперше з'являється переодягнений у растамана Дроздобород, котрий проходить на сцену через глядачевий зал. Відповідно, у другій дії, протягом якої засобами трудотерапії, розпалюючи вогонь і готуючи їжу, принцеса перевиховується, весь музичний, пластичний та ігровий ряд побудовано на реперських прийомах. Глядачі швидко підхоплюють настрої сучасних неформалів і жваво реагують на все, що чують та бачать.

Очевидне протиставлення у різних діях опери двох світів: офіційного, штучно-золотого й природного неформально-реперського – є дуже показовим з точки зору задуму постановочної групи. І кожен з її учасників намагався зробити все, аби ці антиномії виглядали яскраво театральнo та сценічно переконливо. Відтак, оркестр під керівництвом диригента Сергія Голубничого, у якого в палацових сценах є навіть окрема партія для клавесина, звучав і об'ємно симфонічно, і естрадно, і по-реперському. Те ж прагнення до урізноманітнення та динамізації сценічної дії виявили режисер Дмитро Тодорук та художниця Людмила Нагорна.

Однак у підсумку творчий результат не можна вважати стовідсотково вдалим. І таке враження зумовлене, передовсім, недосконалим рівнем виконавства – як творчого, так і суто технічного. Більшість із запропонованого, як виявилось, доволі важко опановувалося артистами. Звичкйй до статичних мізансцен хор ледве долає труднощі одночасного, із співом, перелаштування і дансантиності. Іще гірше справи складаються у солістів, від чийого якісного виконання залежить те, чи зрозуміє дитина зміст того, що відбувається, чи ні. Наразі більшість солістів – у звичній для вітчизняних вокалістів манері – погано вимовляють слова, нечітко ритмізують текст й доволі невизначено рухаються. Так само далеким від досконалого є рівень технічної роботи декораційного та пошивочного цехів. Окремі костюми, наприклад, принцеси, виготовлені настільки невдало, що замість стилізації під палацову розкіш її плаття схоже на дешевий, куплений на ринку, маскарадний костюм.

Опера «Король Дроздобород» Юрія Шевченка у постановці Київського муніципального академічного театру опери і балету для дітей та юнацтва – вистава з великим потенціалом, яка, виходячи з її оригінального постановочного задуму могла б бути сценічним твором найвищого рівня. Однак вийшло так, що багата фантазія постановників і творча воля амбітного диригента не змогли подолати інерції колективу виконавців.

Ольга Голинська:

«Король Дроздобород» – одна з найвідоміших у світі романтичних і повчальних історій. Сюжет дуже простий. Розпещена королівна, яку батько намагається видати заміж, відкидає усіх претендентів на її руку, в тому числі й жениха зі специфічною борідкою, котрого вона, кепкуючи, охрестила Дроздобородом. Розлючений батько присягається одружити її із першим-ліпшим, хто постукає у ворота замку. Так принцеса стає жінкою злидаря. Однак випробування нужденним життям і обмеженнями в усьому, супроводжувані, проте, щирими, теплими людськими стосунками, спонукають її переглянути раніше звичні цінності та розвертають душу в бік добра, справедливості, самопожертви й справжнього кохання.

За понад 200 років існування казка, яка побачила світ у першому збірнику «Дитячих і домашніх казок» легендарних братів Грімм (1812 – 1815 роки), зазнала у різних країнах світу безліч видань, перекладів, театральних інтерпретацій, а в епоху кінематографа – 6 екранізацій (художні фільми) і 2 мультиплікаційні версії загалом на 29 серій.

Але це далеко не все, що мотивувало постановочну групу «Київської опери» (КМАТОБ для дітей та юнацтва). Справа в тому, що в українській музичній культурі, на жаль, є величезний пробіл – брак опер для дітей (наголошу, що йдеться не про оперети, мюзикли, музичні вистави, а саме опери).

Після появи трьох класичних творів цього жанру Миколи Лисенка (останній, «Зима і Весна», створено у 1892 році) українські композитори написали... усього 25 опусів. І це за 126 років! Тобто приблизно по одній опері на «п'ятирічку», причому далеко не всі з них мали щасливе сценічне життя. Серед авторів (у хронологічному порядку виходу в світ творів) – Володимир Сокальський (1900), Кирило Стеценко (1910, 1911), Григорій Фінаровський (1929), Дмитро Клебанов (1934), Григорій Компанієць (1939), Ілля Польський (1949), Ігор Драго (1950), Юдіф Рожавська (1951), Марія Завалішина (1966), Аркадій Філіпенко (1967), Марія Пилипчак (1970), Борис Алексеєнко (1971), Олександр Костін (1982), Михайло Чембержі (1988), Тетяна Ярова (1992), Володимир Шаповаленко (1993), Ірина Кирилівна (1993), Віктор Степурко (1996), Ігор Щербаков (1997), Богдан-Юрій Янівський (1998), Віктор Теличко (1999), Михайло Степаненко (2010), Богдана Фільц (2010). Наводжу цю статистику, бо вважаю її вельми красномовною і наочною.

Отже, опера для дітей «Король Дроздобород» відомого композитора Юрія Шевченка – перша за останні 10 років спроба відродити цей жанр у вітчизняному музичному мистецтві. Сам по собі означений факт є дуже знаменним.

В основу лібрето, автором якого також став Юрій Шевченко, покладено п'єсу Богдана Стельмаха «Король Дроздобород» за мотивами однойменної казки братів Грім. Ще у 2009-му в київському Молодому театрі йшла вистава «Примхливе кохання Дроздоборода», до якої композитор писав музику. От тоді в нього й виникла ідея колись створити на цій основі оперу.

Її конкретна реалізація зайняла близько 2-х років (2016 – 2018). «Я звертаюся до всіх глядачів, – говорить Юрій Шевченко, – але центральна моя “адреса” – найменші слухачі від п'яти літ. Утім, сподіваюся, що й дорослі знайдуть тут щось цікаве. Це – історія романтичного кохання, яке капризну принцесу перетворює на люблячу дівчину».

Режисер-постановник вистави – фронтмен поп-гурту «Авіатор», випускник 2009 року кафедри оперної підготовки та музичної режисури Національної музичної академії України імені Петра Чайковського Дмитро Тодорюк. Молода, креативна людина, у творчому доробку якої, проте, на сьогодні вже майже 10 років режисерської практики у КМАТОБ для дітей та юнацтва й у різноманітних мистецьких проєктах. Ряд його постановок були високо оцінені театральною спільнотою й глядачами.

Як сказав Дмитро в одному з інтерв'ю напередодні прем'єри «Дроздоборода», десь у глибині душі він і сам досі почувається дитиною, тому добре розуміє психологію дитячого сприйняття мистецтва, чим, зокрема, й керувався у роботі над виставою. Казка мала бути світлою, доброю, яскравою, динамічною, у чомусь несподіваною і водночас драйвовою, зрозумілою й цікавою сьогоднішній дитячій (і не тільки!) аудиторії, спокушеній сучасними кіно-, теле- та анімаційними видовищами, різноманітними шоу, поп- і рок-музикою тощо. Так воно, власне, й вийшло.

Перша дія презентує безхмарне життя героїні у королівському палаці, де вона – володарка будь-якої ситуації, коли люблячий тато задовольнить усі її забаганки. Однак це не може тривати вічно, навіть у найліберальнішого батька колись має увірватися терпець. Саме від цього моменту розпочинаються випробування принцеси. Друга дія – її переосмислення життя і шлях до справжнього щастя.

Від початку вистави не полишає відчуття дива, чарівного казкового світу, в якому опиняєшся, – барвистого, чудасійного, веселого, захопливого, дотепного, фантазмагоричного й водночас нібито абсолютно реального, принаймні дуже знайомого й близького. І це все завдяки гармонійності, узгодженості усіх компонентів дійства.

Оскільки опера – жанр синтетичний, але насамперед музично-театральний, вважаю за доцільне розпочати опис своїх вражень із характеристики музичної складової. Її керманічем у спектаклі є диригент-постановник Сергій Голубничий.

Визначальним фактором мистецької цінності твору стала саме музика Юрія Шевченка. Так, відправною точкою був його ж музичний матеріал, раніше написаний до театральної вистави. Але це не означає, що в новому опусі він механічно повторений. Як професіонал високого класу, Юрій Шевченко створив оперу за всіма законами цього непростого жанру. Тут детально виписано складну симфонічну партитуру, ретельно продумано магістральні та побічні лінії музичної драматургії, розроблено чітку систему впізнаваних, образно витриманих лейтмотивів, передбачено абсолютно точне місце для кожної арії, дуєту, ансамблю, хору.

При цьому композитор послуговується сучасним музичним інтонаційним словником, який включає широкий жанрово-стилістичний спектр: від різноманітних пісень (ліричних, комічних, дитячих та інших) до мюзиклу, симфоджазу, поп- і рок-музики, регі, репу тощо. У ній чутно мотиви, близькі до тих, що лунають нині по радіо, телебаченню, у концертних залах, театрах, в інтернеті, на святкових ранках у дитсадках, – словом, із кожного вікна.

Але це в жодному разі не цитування, не еkleктика. Майстер своєї справи, заслужений діяч мистецтв України, член-кореспондент Національної академії мистецтв, лауреат мистецьких премій імені Михайла Вериківського, Миколи Лисенка, премії «Київ» імені Артемія Веделя, володар понад десятка відзнак «Київської пекторалі», Юрій Шевченко як насправді високий і досвідчений професіонал віднайшов саме ту музичну мову, котра є зрозумілою будь-якому сьогоднішньому слухачеві (мистецтвознавцю та аматору, дитині й дорослому) та водночас позначена неповторними рисами його таланту, індивідуального композиторського почерку.

Із яскравою музикою щільно пов'язана феєрія сценічних подій, тож настав час звернути увагу на сценографію (художник-постановник – заслужений художник України Людмила Нагорна). У її основу покладено декорації у вигляді теларіїв – рухомих тригранних об'ємних конструкцій, які дозволяють за потреби швидко трансформувати сценічний простір. Він за мить перетворюється із палат королівського палацу на жебрацьку хижу й назад, у парадну залу замку.

На особливу увагу заслуговують костюми, прикраси ручної роботи – фантазійні, стильні, ніби такі, які щойно зійшли зі сторінок видань дитячих казок, і водночас просякнуті якимось духом свободи, як, зокрема, растафаріанське вбрання Дроздоборода-простолюдина. Дивують, але не дратують громіздкі перуки придворних дам, а дреди того ж Дроздоборода у другому акті сприймаються природно – їх зараз часто можна побачити просто на вулиці, у метро тощо.

Хочу відзначити хорошу роботу балетмейстера-постановника Сергія Кона, учня Раду Поклітару. Як це і притаманно синтетичному оперному жанрові, в ньому чільне місце завжди посідає балет. А в казковій дитячій опері так мало бути й поготів.

Зрозуміло, що пластичне рішення обов'язково прописане для виконавців головних і другорядних ролей. А от образи низки неосновних дійових осіб – претендентів на руку Королівни, членів почту Дроздоборода – втілюють саме артисти балету. Окрім того, ми тут бачимо, як танцюють, наприклад... віник і кошики.

Чудове враження в цьому плані, як завжди, справив хор театру (хормейстер-постановник – Анжела Масленікова), котрий не тільки прекрасно співає, а й танцює, успішно виконує складні акторські завдання.

Прекрасно знаючи колектив театру, у тому числі й можливості хору, композитор відвів йому у загальній драматургії твору доволі значне місце. Хор у цій опері – важлива колективна дійова особа (Придворні), він майже весь час перебуває на сцені, беручи активну участь у подіях. Для хористів (спільно усіх разом і за потре-

би для кожного окремо) детально розроблено лінії поведінки, пластичні рухи, характер пересування на кону, мізансцени, звичайно, костюми, зачіски та грим, не кажучи вже про найголовнішу – музичну складову.

Акторська реалізація матеріалу в принципі відповідає рівню режисерських завдань.

Сподобалася Дар'я Миколенко (Королівна). Хоча молода співачка просить не ототожнювати образ героїні з нею особисто, її персонаж вийшов доволі переконливим і органічним.

Михайло Гуменний-Петрівський (Дроздобород) дуже старався, але мені здалося, що на цьому, одному з найперших показів вистави, він ще не до кінця освоївся із власною інтерпретацією. Але це абсолютно природно для театрального процесу, і в нього, гадаю, ще все визначиться.

Олександр Харламов (Король) виглядав найбільш зрілим серед усіх. Утім, мабуть, так воно насправді і є.

Виконання Анастасії Поліщук (Фаворитка) цілкомитово відповідало усім очікуванням від її ролі.

Отже, вважаю твір Юрія Шевченка «Король Дроздобород» визначним явищем, справді новою сторінкою в історії сучасної української музики на шляху відродження й подальшого розвитку жанру опери для дітей. А його креативна, неординарна, яскрава й модерна постановка у КМАТОБ для дітей та юнацтва, яка є плідним результатом роботи великого і, що важливо, високопрофесійного і небайдужого до своєї справи колективу, беззаперечно, належить до найкращих в Україні за 2018 рік.

Анна Липківська:

Нова вітчизняна опера для дітей – подія сама по собі непересічна, а втілена на кону – то й поготів: надто скромним є актуальний музично-драматичний репертуар для цієї категорії глядачів (утім, і для інших категорій – також).

Юрій Шевченко – один з небагатьох (коли не єдиний) український композитор, котрий постійно працює для театру у різних форматах – опера, балет, музика (як авторська, так і аранжована) для драматичних вистав.

Тож зрозуміло є, сказати б, уся міра ексклюзивності опери «Король Дроздобород» (лібрето Юрія Шевченка та Богдана Стельмаха за мотивами казки братів Грімм), втіленої диригентом Сергієм Голубничим та режисером Дмитром Тодорюком у Київському театрі опери та балету для дітей та юнацтва.

Ця постановка не претендує на те, аби бути гостросучасною, – академічна (утім, не без тонкого бешкетування) музика, перевірений часом популярний казковий сюжет... Принадність тут в іншому – в естетичній якості, за якої доносяться нескладний сюжет та прості моральні настанови.

Вистава двоактна, і кожний акт вирішений в іншій стилістиці (художник-постановник – Людмила Нагорна), причому сама динаміка візуального образу містить у собі змістовний меседж. Перша дія відбувається у королівському палаці, і тут – блиск золота, рясно декоровані костюми із надзвичайно вигадливими, величезними головними уборами, які нагадують про шахові фігури з класичних ілюстрацій Дж. Теннієла до «Аліси у Задзеркаллі» Льюїса Керрола, а надто – про їхні сучасні ремінісценції у діалогі про Алісу Тіма Бертона. Другий же акт повертає персонажів та глядачів до природності й простоти – тут панують льон, пастельні кольори, натяки на етніку, а Дроздобород перетворюється на такого собі «растамана»-репера, подібного до відомого – й улюбленого дітлагами – естрадного артиста-співача Михайла Хому, фронтмена групи DZIDZIO. Наприкінці, коли ми знову переносимося до замку, виявляється, що ін'єкція простоти й природності вже потроху «запліднює» королівський двір, «збиваючи» з нього пиху та гламур, – так само, як щирі почуття проникають у душу Королівни, заступаючи зверхність та зарозумілість.

Якщо режисерові й можна поставити на карб деяку традиційно «оперну» статистику мізансцен за участі солістів (особливо у першій дії), то щодо хору вони з балетмейстером Сергієм Коном розробили й втілили динамічну (не скрізь, але здебільшого) лінію: він – у якості придворних – активно включений у дію, реагує та приймає бік того чи іншого персонажа.

Звісно, що не обійшлося й без так само традиційного (але вже для «дитячого» формату) інтерактиву – виходів із залу, підспівувань, підплескувань, тупотінь... Усе це значно поживає, повторимося, загалом академічну постановку.

Видно, що виконавцям цікаво та приємно працювати у виставі – «заводячи» маленьких глядачів, вони «заводяться» самі, і дещо вповільнений темп першої дії поступається місцем стрімкості й драйву у другій.

Звісно, не все у виставі бездоганно. Про нюанси щодо власне музичного матеріалу та його втілення краще скажуть колеги-музикознавці, я ж зі свого боку зауважу, що вставні музичні номери – балада про тюльпан, котру виконує Король Дроздобород як потенційний наречений, та сцена вдома у жебрака, де Королівна намагається зайнятися господарством, але все валиться в неї з рук, – гальмують розвиток і темпоритм. Але це, зрештою, не критично.

Звісно, надто шаблонно описувати виставу для дітей за допомогою таких епітетів, як «яскраво», «різнобарвно», «вигадливо», «повчально» та ін. Але що поробиш, коли це правда? У цьому сенсі вважаю цілком заслуженим місце «Короля Дроздоборода» у шорт-листі фестивалю-премії «ГРА» в номінації «Найкраща вистава для дітей».

Любов Морозова:

Найбільш затребуваний український театральний композитор Юрій Шевченко написав чергову дитячу оперу на сюжет казки братів Грімм «Король Дроздобород». За словами Юрія Шевченка, передісторія твору почалася у 2009 році на сцені Київського молодого театру, коли там була поставлена вистава «Примхливе кохання Дроздоборода» (до неї Шевченко написав музику, яка отримала «Київську пектораль»). А два роки тому ком-

позитор прийшов у Київський муніципальний театр опери і балету для дітей та юнацтва з пропозицією щодо опери. Як музику, так і лібрето Шевченко склав сам.

Вийшла, фактично, шекспірівська п'єса «Приборкання норавливої», тільки для дітей.

Німецькі казки, записані Якобом та Вільгельмом Гріммами, видаються дещо страхітливими для сьогоднішніх дітлахів, тому за основу лібрето постановники взяли п'єсу Богдана Стельмаха. У ній з'являються граф Жираф, барон Баран і князь Карась, а діалоги виглядають більш доброзичливими. Що особливо приємно – у тексті нема повчальності, зайвої моралізації. Скоріше, вона нагадує притчу про сприйняття інакшості. Виховання толерантності без примусу, грайливо, через театральну-музичне мистецтво – чим не мрія педагога?

Режисер Дмитро Тодорюк працює з цим текстом, дуже добре розуміючи адресата – дитячу аудиторію. Тут нема загравання з батьками, бажання сподобатися саме їм. Все, від темпоритму до костюмів і декорацій Людмили Нагорної, працює саме на дітей. Особливу радість викликає перевдягання Дроздоборода у Дзідзьо в другій дії.

Що видається занадто прямолинійним, так це гумор. Він простий та розрахований на безпосередню реакцію публіки. Утім, своєї мети досягає – аудиторія сміється постійно.

Надзвичайно гарно поводить себе хор, яким опікується Анжела Масленнікова – чітка дикція, прекрасна рухливість. Оркестр під орудою Сергія Голубничого теж виглядає впевнено, інколи навіть занадто – забиває звучанням солістів. Цікаво дивитися на акторів. Дар'я Литовченко ідеально підходить для партії Королівни: в ній є вередливість Несміяни і щира ніжність, до цього – гарні вокальні дані. Олександр Харламов наче створений для партії Короля – глибокий бас, в якому зберігається спокій і гідність навіть у швидких комічних фрагментах. Євген Малофеев у партії Дроздоборода поступається їм за віртуозністю та характерністю – для нього це роль «на виріст».

Загалом, це якісний твір, розрахований на виконання «тут і зараз». Він зрозумілий, з дотепними жартами, але індивідуальності бракує вже на рівні партитури – Юрій Шевченко, здається, поєднав відголоски усіх знайомих мелодій. Якщо звучить не марш, то це пісня в дусі музики Ігоря Шамо 70-х років, а одна з арій Другої дії майже один в один цитує «Вальс-бостон» Олександра Розенбаума. Утім, така музика легка для виконання і сприйняття, і якщо не вимагати від кожної партитури шедевральності – оптимальна для швидкого розучування та постановки. Що, власне, і довела гарна інтерпретація постановочно-виконавського складу.

Людмила Олтаржевська:

Сучасна опера, а тим паче дитяча – це, без перебільшення, прецедент для українського театру. А Юрію Шевченку – він є автором не лише музики, а й лібрето – разом з режисером Дмитром Тодорюком, диригентом-постановником Сергієм Голубничим та колективом КМАТОБу вдалося створити оперу універсальну, цікаву і для дітей, і для батьків.

Багатолюдна постановка надихнула Дмитра Тодорюка на асоціацію «вистава-картина». Ефект від перегляду можна умовно порівняти із прослуховуванням-переглядом аудіокниги, коли текст в умовних навушниках дублюється наяву яскравими ілюстраціями. Вирізняючи «глави» з головними героями – суперечка батька й доньки, танець принцеси й простолюдина, – режисер доречно міксує їх з масовими сценами, запрошуючи до «слова» хор чи балет.

Яскраву музику й феєричний настрій казки підтримано у сценографії та костюмах. Художник Людмила Нагорна облаштувала на сцені королівський палац, зафіксувавши цей інтер'єр з вензелями на вертикальних площинах і встановивши по центру подвійне королівське крісло. Костюми – калейдоскоп фасонів і кольорів, а також аксесуари, що вказують на соціальний статус того чи іншого героя (корона, жабо, висока перука, берет з пір'їною...) Разом з тим, деякі костюми зшиті у техніці печворк, що також відповідно характеризує персонажів.

Хореографія Сергія Кона стала наочним прикладом того, що пластика в сучасній опері така ж важлива складова, як і, наприклад, сценографія.

У виставі задіяні провідні актори КМАТОБу, лауреати міжнародних та всеукраїнських конкурсів Олександр Харламов, Сергій Москальчук, Дар'я Миколенко, Дар'я Литовченко та інші. Багаторічний досвід цих виконавців, як професійний, так і досвід спілкування з дитячою аудиторією, став запорукою ефектності й цілісності вистави.

За підсумками минулого року «Король Дроздобород» отримав «Київську пектораль» у номінації «Найкраща вистава для дітей». Спектакль цілком заслуговує на те, щоб позмагатися за перемогу уже на всеукраїнському рівні – у фестивалі-премії «ГРА».

Алла Підлужна

Інноваційність та унікальність опери «Король Дроздобород» полягає у тому, що це сучасний творчий продукт, написаний сучасним композитором спеціально для цього дитячого оперного театру. Юрій Шевченко створив завершений музичний твір з вишуканою інструментальною та вокальною основою, доступний юнацькій аудиторії за мелодійним строем та з використанням сучасних ритмів і стилів. Партії центральних персонажів створені за принципом пісенних шлягерів, вони виконуються на високому рівні майстерності і це робить оперу динамічною, емоційною, позбавленою нудної дидактики.

Режисер Дмитро Тодорюк максимально наближує сцену й глядний зал, робить цей простір спільним. Персонажі опери виходять на сцену через зал, з різних боків і дверей. Подібне занурення в дитячу аудиторію, можливість для глядачів бачити і чути героїв дійства так близько від себе робить дію максимально емоційною. Таке

рішення працює безпрограшно і допомагає долати принципи умовності, притаманні оперному жанрові.

Музичний матеріал разом з яскравою візуальною картиною дійства роблять виставу вишуканою в сенсі подачі матеріалу й драйвовою у манері виконання. Треба зазначити злагоджену роботу симфонічного оркестру. Значний масив виконавців, з солістами та хором, одягнені у яскраві різнокольорові костюми, створюють на сцені враження свята, веселого казкового дійства. Фронтальні мізансцени перемежаються локальними, задіюється увесь простір сцени. Звучить музика, чудові дуети, тріо, соло, хорові ансамблі, під час яких усе міниться, палітра кольорів костюмів, наче розсипи камінчиків у калейдоскопі, створює різні зорові конфігурації. Фантазія щодо ідей костюмів вражає.

За рахунок побудови мізансцен з використанням простору глядної зали зникає момент статичності. Солоїсти рухаються, легко вправляються з необхідністю співати у незвичних місцях, наявна відповідна техніка й досконале володіння голосом.

Казка про непокірливу принцесу, яку покарали за норовливість заміжжям за жебраком, виглядає в опері «Король Дроздобород» цілісним дійством. Доречний драматургічний матеріал, покладений на талановиту музику, автор якої відчуває нюанси й потреби сучасності, високий рівень виконавської майстерності, наявність злагодженого акторського ансамблю, вишуканий візуальний образ вистави вдало завершуються мораллю, такою необхідною для юнацької аудиторії. Торжество справедливості й перемога кохання вінчають цю феєричну у всіх сенсах виставу.

